

HASAN PİR

ANALİZ

HASAN PİR

Ahlak; vicdan süzgecinden geçen ve milletlerin değer yargılarıyla büyüyen, bireylerin ve milletlerin olmazsa olmaz davranış sistematiğidir.

Adil olmak, devleti ve insanları soymamak, rüşvet yememek, dolandırıcılık yapmamak, fesat olmamak, doğru sözlülük, dürüstlük, samimiyet, kötü alışkanlık sahibi olmamak ve daha birçok karakter birey ahlakını ortaya koyan değer yargılarıdır.

Bizim geleneksel kültürümüzde **“ahlak zafiyeti”** denildiğinde akla hemen işin namus ve cinsellik boyutu gelir. Belki bu kalıpsal düşünce algılaması, millet olarak namus konularına hassas olmamızdan ileri geliyor olabilir ama sadece namus değil, yaptığımız her davranışın bir ahlak normu olduğunu kabullenmek zorundayız. Felsefe gibi bir bilim dalına konu olan bir kavramın sadece bir-iki anlam kapsamına indirgenmemesi ve hapsedilmemesi gerekir.

İnsanın her davranışını ve insan hayatının her safhasını içine alan ahlak kavramının doğru algılandığı toplumlarda sıkıntılar da büyük ölçüde kendiliğinden çözülmektedir. Çünkü ahlaki davranışların gelenekselleşmesi ve örf haline dönüşmesiyle toplum kendini otokontrol etmeye başlar.

Dünyanın her tarafında toplum düzenini korumanın iki yolu vardır. Birincisi, devletlerin yasalarla belirlediği ve yaptırımı cezalar olan koruma yolu, ikincisi ise insanların vicdanlarında tesirini icra eden ahlaki kurallara uyumlu oluşan korumadır.

Ahlaki davranışların her toplum ve kültürdeki referans kaynakları farklı olabilir. Bizim kültürümüzdeki en önemli referans kaynağı ise dinimizdir.

* **Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim. Hz. Muhammed (s.a.v.)**

* **Aldatan bizden değildir. Hz. Muhammed (s.a.v.)**

Ve bunlar gibi daha yüzlerce mesaj, İslam'ı referans olarak kabul eden kişiler için, insanlar arası ilişkilerde ve toplum düzeninin sağlanmasında çok önemli yaptırımlar olarak görülmektedir.

Günlük yaşantımızda devletimizin koyduğu yasaları ve kültürel ve maneviyat kaynaklı ahlak değerlerini referans almazsak, o zaman yaşadığımız olaylar karşısında ferdi refleksler geliştirerek kendi kendimize doğrular ve ölçüler üretmeye başlarız ki bu durum toplumsal kargaşanın başlaması demektir.

Devlet işinde veya özel bir işyerinde çalışan bir kişi, etik kurallara ve vatandaşlık normlarına uyan bir özelliğe sahipse, gayri meşru bir iş yapma noktasında depreşen nefsi duygularına şöyle tepki verecektir: “Çalmak ve rüşvet yemek yasalara göre suç, onun için ben çalamam ve rüşvet yiyemem,” ya da, “Beni kimse görmüyor ama Allah görüyor dinimizde bu hareket yasaktır, yarın bunun hesabını nasıl veririm...” diyecek ve yapmayı düşündüğü kötülükten vazgeçecektir. Ama bu ölçüler onun için geçerli değilse o insanı durdurmak kolay olmayacak, fırsatını bulduğu her an çalıp çırpacaktır.

Yaşanır bir ülke için herkes elinden geleni yapmalı, daha da önemlisi herkes öncelikle tenkit edilen konularda kendisi ile yüzleşip hesaplaşmalıdır. **“Ben bu çizginin neresindeyim?”** diye kendisini sorgulayabilmelidir. Hiçbir gerekçe hata yapmamızı mazur gösteremez. “Başkaları deveyi amuduyla götürüyor, benimki de nedir canım”, “Akşama kadar durmadan çalışıyorum, bu benim hakkım”, “Bir- iki küçük şeyi götürmek çalmak olmaz, büyük götürünce çalmak olur”, “Kurallara uysak ekme yiyemeyiz, batarız, sanki herkes kurallara mı uyuyor?” gibi haram ölçüler üretmek için kendimize asla taviz vermememiz gerekir. Çünkü; ölçüleri yanlış olanların bütün ölçümleri yanlıştır. Ölçüler; kişisel ve menfaat odaklı değil, ahlaki, insani, evrensel ve milli değer odaklı olmalıdır.

Konu ile ilgisi nedeniyle Sahih-i Müslim’de geçen bir olayı aktarmak istiyorum:

“Ebu Humejd Saidi’nin (r.a.) anlattığına göre; Hz. Peygamberimiz (s.a.v.), İbn Lutbiye isimli kişiyi zekât memuru olarak görevlendirmiştir. Bu kişi görevden dönüp Medine’ye geldiği zaman: “Şu sizin zekât malınız, bu da bana verilen hediye mal” der. Hz. Peygamber (s.a.v.), hemen minber üzerinde kalkıp ve Allah’a hamd ettikten sonra şöyle buyurur: “Zekât toplamaya gönderdiğim şu memura ne oluyor! Gelmiş: Şu sizin malınız, bu da bana hediye verilenler, diyebiliyor. Bu adam babasının yahut annesinin evinde otursaydı kendisine bir hediye verilir miydi, verilmez miydi, görürdü. Muhammed’in nefsi elinde olan Allah’a yemin ederim ki, bir kimse kamu malı olan bir şeyi haksız yere ele geçirirse kıyamet gününde o malı boynunda taşıyarak getirir. Çaldığı hayvan deve ise, boynunda böğüre böğüre; sığır ise avaz avaz böğürerek; koyun ise acı acı meleyerek gelir.” Bundan sonra Hz. Peygamber (s.a.v.) iki elini koltuk altı beyazlığı görünene kadar kaldırdı. Sonra da iki defa: “Allahım! Tebliğ ettim mi?” dedi.” Çizginin neresinde olduğumuzu görmek için vicdanımızla yüzleşmeyi hemen başlatsak nasıl olur?..

Güzel günler dileğiyle.